

Even mijn geheugen opfrissen

Effectmetingen CGT bij Stemmen en Achterdocht

drs. Sonja S. Wensink – de Boer ¹; dr. Paul G.J. Ganzevles ²

Het SAT-team (Stemmen en Achterdocht Training) van Mediant GGZ/ VLZ geeft de psychiatrische patiënten, die last hebben van stemmen horen of het hebben van achterdocht, binnen de langdurige zorg een training met als doel het verminderen van lijdensdruk. SAT-team bestaat uit vier trainers (HBO+) en wordt inhoudelijk en procesmatig ondersteund door een GZ-psycholoog/gedragstherapeut VGCT. SAT is gebaseerd op "Gedachten Uitpluizen" van Van der Gaag et al. (2005). Gedachten Uitpluizen is een cognitief gedragstherapeutische methode om mensen met wanen of hallucinaties beter te leren met de psychotische verschijnselen om te gaan, zodat zij hier minder onder gebukt gaan en beter kunnen deelnemen aan de samenleving.

Vraagstelling

- Welk effect is er te meten op het cognitief functioneren nadat de patiënt SAT heeft gedaan?
- Welk effect is te meten wat betreft de last die ervaren wordt van het horen van stemmen of het hebben van achterdocht nadat de patiënt SAT heeft gedaan?

Methode

In de periode 2005 – 2007 hebben 13 patiënten de SAT gevolgd in combinatie met effectmetingen. Om de cognitieve functies, mate van hinder stemmen/achterdocht en het welbevinden te meten is er een testbatterij samengesteld. Deze testset werd in één sessie afgenomen met een wisselende duur van 40 – 60 minuten. Er is een voor-, tussen- en een nameting gedaan.

De testset bestond uit: 15-Woordentest (WLT), Stroop Kleur-Woord Test (STR), Memory Scanning Test (MST), Aufmerksamkeits Leistungs Test (d2) en de vragenlijst SCL'90. Er was ook een zelfbeoordelingschaal (ZBV). Met deze schaal werd o.a. de mate en preoccupatie ten opzichte van de macht van de stem of ten opzichte van de juistheid van de overtuiging vastgesteld.

De volgende functiedomeinen konden middels deze testset in kaart worden gebracht: interferentiegevoeligheid, het verbale werkgeheugen, leervermogen, recognitie, visuele (volgehouden) selectieve aandacht en concentratie en het gaf een beeld van de executieve mogelijkheden van cliënt.

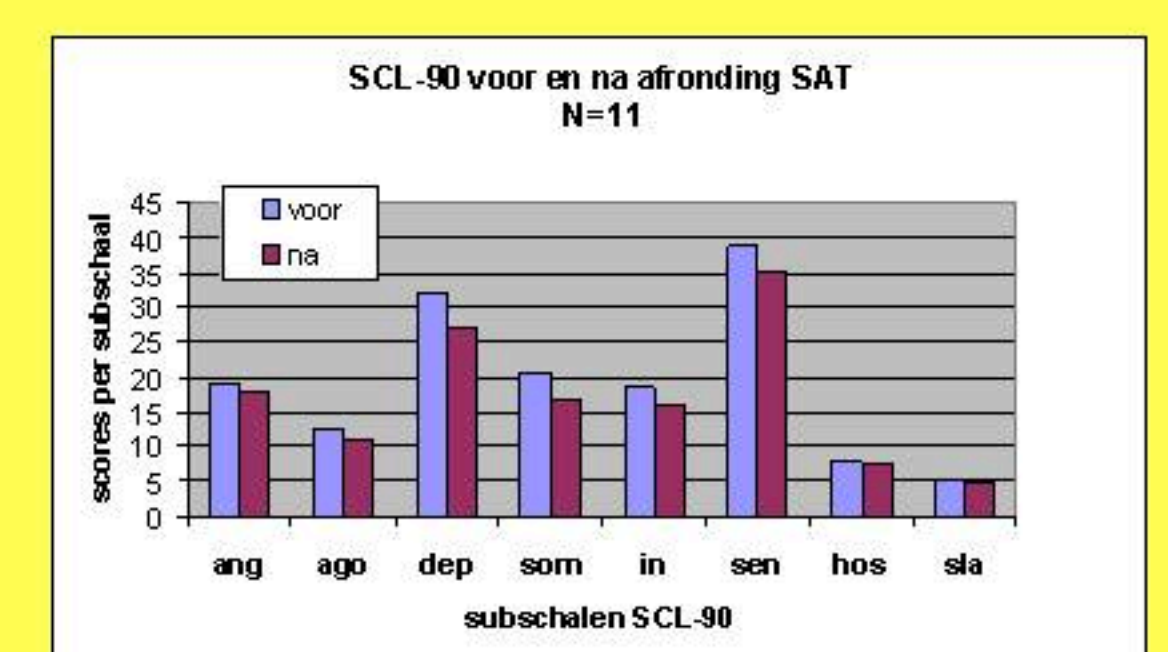
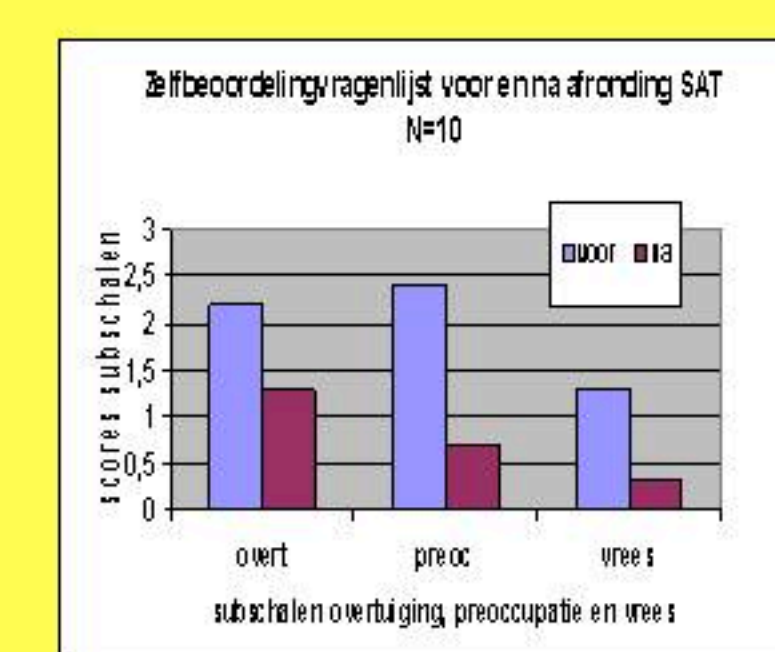
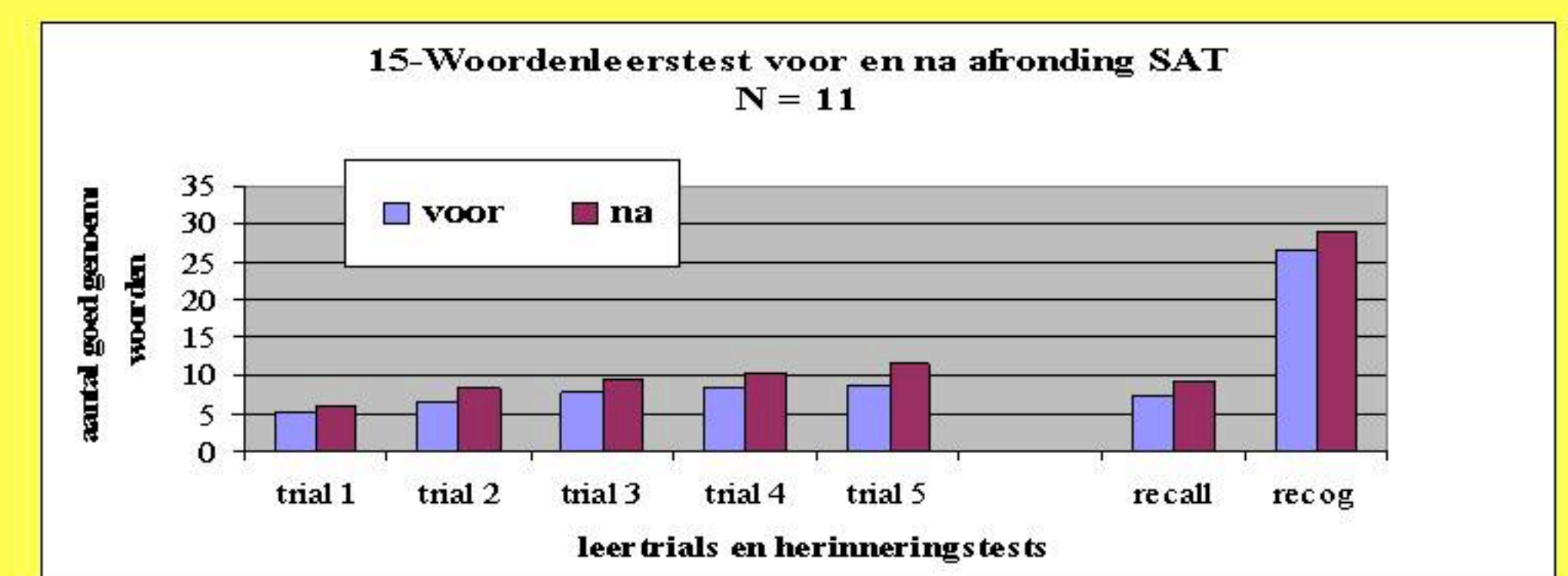
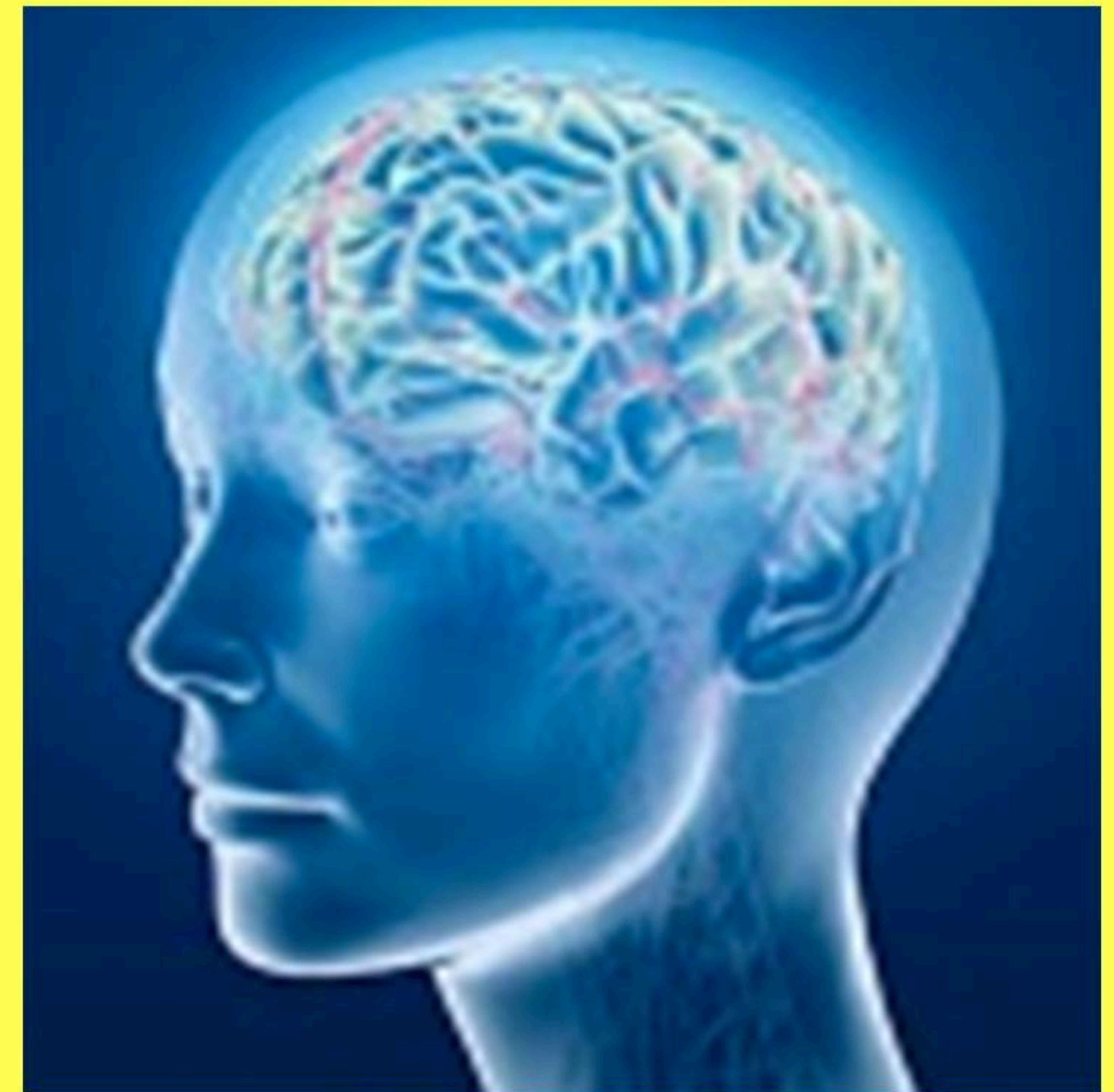
Resultaten

Om de resultaten juist te interpreteren was een controlegroep, een grotere steekproef en een follow-up noodzakelijk geweest. Uit deze effectmetingen (N=11) blijkt het volgende:

- significante verbetering op het gebied van auditief verbale geheugen (zowel korte termijn geheugen en als bekijken van opgeslagen auditieve informatie)
- geen veranderingen op de andere functiedomeinen
- positieve effect op het subjectief welbevinden
- significant verminderd gevoel van vrees en gevoelens van insufficiëntie
- significant afname interpersoonlijke sensitiviteit.
- geen opname in de kliniek tijdens de SAT

Afsluitend:

SAT bij psychiatrische patiënten met psychotische verschijnselen lijkt effect te hebben op het verminderen van lijdensdruk. Als neveneffect lijkt vooral de geheugenfuncties te verbeteren en het subjectief welbevinden. Mogelijk dat dat één van de onverklaarbare variabelen zijn wat maakt dat de patiënt de therapie als succesvol ervaart terwijl de psychotische verschijnselen (stemmen en achterdocht) nog steeds aanwezig zijn. Verder onderzoek bij deze 'vergeten doelgroep' zou misschien meer licht kunnen werpen op het ontstaan en behandelen van patiënten met psychotische verschijnselen.

Test (N=11)	Subtest	P 2-zijdig
15 WLTk gemeten met T-toets	Trial 1	0.108
	Trial 5	0.001*
	Totaal trials	0.000*
	Recall na x min	0.010*
SCL'90 Wilcoxon Signed Ranks Test	Insufficiëntie	0.049*
	Sensitiviteit	0.024*
	Hostiliteit	0.914
	Overall beleving	0.019*
ZBV Wilcoxon Signed Ranks Test	Overtuiging	0.084
	Preoccupatie	0.017*
	Vrees	0.014*

*significant (<0.05%)

Verkorte literatuurlijst:

Pijnenborg G.H.M., Slooff, C., van den Bosch, R.J. & Brouwer, W.H. (2005) Cognition in daily life: new interventions and diagnostic insights in the treatment of schizophrenia.

Van der Gaag, M., Valmaggia L., Meer van C.R., & Slooff, C.J. (2005) Gedachten Uitpluizen; Handboek theorie Oegstgeest: Stichting Cognitie en Psychose

Zimmermann, G., Favrod, J., Trieu V.H. & Pomini. (2005). The effect of cognitive behavioral treatment on the positive symptoms of schizophrenia spectrum disorders: a meta-analysis. *Schizophre Res.* sep 1: 77-1- (pp. 1-9)

Voor meer informatie over het artikel "Cognitieve Gedragstherapie bij Schizofrenie" of de complete literatuurlijst of andere informatie: swensink-deboer@hetnet.nl

1.GZ-psycholoog/gedragstherapeut VGCT,Mediant-GGZ
2.Neuropsycholoog, Mediant-GGZ,gepensioneerd